

دانشگاه تهران

مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس

دوره: کارشناسی ارشد

رشته: الهیات و معارف اسلامی - فقه و مبانی حقوق اسلامی

دانشکده: الهیات و معارف اسلامی

مصوب جلسه مورخ ۹۲/۱۲/۴ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

این برنامه بر اساس آیین نامه وزارتی تفویض اختیارات برنامه ریزی درسی به دانشگاههای دارای هیات ممیزه، توسط اعضای هیات علمی گروه فقه و مبانی حقوق اسلامی دانشکده الهیات و معارف اسلامی بازنگری شده و در دویست و شصت و هشتمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه مورخ ۹۲/۱۲/۴ به تصویب رسیده است.

مصوبه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه تهران در خصوص برنامه درسی

رشته: الهیات و معارف اسلامی - فقه و مبانی حقوق اسلامی

مقطع: کارشناسی ارشد

برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته الهیات و معارف اسلامی - فقه و مبانی حقوق اسلامی که توسط اعضای هیات علمی گروه فقه و مبانی حقوق اسلامی دانشکده الهیات و معارف اسلامی بازنگری شده است با اکثریت آراء به تصویب رسید.

- این برنامه از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.
- هر نوع تغییر در برنامه مجاز نیست مگر آنکه به تصویب شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه برسد.

پرویز تاجیک
دبیر شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

سید مهدی قمصری
معاون آموزشی دانشگاه

رای صادره جلسه مورخ ۹۲/۱۲/۴ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه در مورد بازنگری برنامه درسی رشته الهیات و معارف اسلامی - فقه و مبانی حقوق اسلامی در مقطع کارشناسی ارشد صحیح است، به واحد ذیربط ابلاغ شود.

محمد حسین امید
سرپرست دانشگاه تهران

فصل اول

مشخصات کلی برنامه درسی رشته الهیات و معارف اسلامی - فقه و مبانی

حقوق اسلامی در مقطع کارشناسی ارشد

Jurisprudence & the Essentials of the Islamic Law

۱- تعریف رشته

الهیات و معارف اسلامی - فقه و مبانی حقوق اسلامی نام رشته ای است دربرگیرنده دو دانش: اول، فقه: منظور از "فقه" دانشی است که عهده دار آگاهی پیدا کردن از احکام شرعی فرعی بر اساس دلایل معتبر می باشد.

دوم، مبانی حقوق اسلامی: منظور از "مبانی حقوق اسلامی" دانش اصول فقه است. "اصول فقه" دانشی است که از قواعدی بحث می کند که نتیجه آنها در مسیر استنباط احکام شرعی واقع می-شود.

بر این اساس، رشته "فقه و مبانی حقوق اسلامی"، مجموعه‌ای از دانش‌ها، آموزش‌ها و مهارت‌های پژوهشی است که در حوزه فقه و اصول پیدا می شود.

۲- هدف رشته

هدف اصلی این رشته تربیت نیروی انسانی متخصص مورد نیاز مراکز آموزشی و پژوهشی بخش های دولتی و خصوصی کشور است تا با کسب مهارت های لازم در بازخوانی متون فقهی و استنباط احکام فقهی از منابع دینی، یعنی قرآن و سنت، پاسخگویی نیازهای جامعه هدف خود باشند.

۳- ضرورت و اهمیت رشته

در جهان امروز که مسائل نوپدید با شتابی فزاینده رو به گسترش و از پیچیدگی و تنوع قابل ملاحظه‌ای برخوردار است، انسان معاصر بیش از پیش، نیازمند دستیابی به راه حل هایی جامع و فراگیر، در عین حال واقعی و منصفانه است. دانش فقه با اتکای به آموزه های وحیانی قرآن کریم و احادیث پیامبر گرامی اسلام و امامان معصوم علیهم السلام، همچنین خرد آدمی در صدد است تا با بیان احکام الهی در مسائل مختلف زندگی بشر، سعادت فراگیر انسان را در دنیا و آخرت تأمین کرده، چالش های گوناگون فراروی انسان در دو سطح فردی و اجتماعی را به کمترین میزان ممکن خود برساند.

از این رو، برای ترسیم چشم اندازهای آینده، ضرورت آموزش و پژوهش در دو حوزه فقه و اصول امری انکار ناپذیر می نماید، چه آن که با تربیت نیروهای متخصص و آشنا با مبانی استنباط احکام شرعی، از یک سو، زمینه پاسخگویی به نیازهای خرد و کلان انسان مسلمان معاصر فراهم شده؛ از سوی دیگر، با پیدا شدن زمینه تعامل با مجامع علمی جهانی و منطقه ای، امکان بسط و گسترش احکام اسلامی را فراهم می کند.

۴- نقش و توانایی دانش آموختگان

دانش آموختگان مقطع کارشناسی ارشد الهیات و معارف اسلامی - فقه و مبانی حقوق اسلامی با آگاهی از مبانی احکام اسلامی، همچنین آرا و نظرات مختلف فقهای پیشین و معاصر امامیه، این توان را پیدا خواهند کرد تا به عنوان کارشناس مسائل فقهی در مشاوره، تصمیم سازی و تصمیم گیری های مرتبط با حوزه های مختلف قراردادها (معاملات)، امور مدنی، امور جزایی و مانند آن، به شکل مؤثری نقش ایفا کرده، در مراکز خصوصی و دولتی مرتبط، خدمات شایانی را به شرح زیر ارائه کنند:

- فعالیتهای پژوهشی در مراکز پژوهشی: دانشگاهها، دایره المعارفها، پژوهشگاهها و پژوهشکدهها؛
- تدریس در مراکز آموزشی: آموزش و پرورش، مراکز آموزش عالی خصوصی و دولتی؛
- کارشناس امور حقوقی در سازمانها، ادارات و شرکت های خصوصی و دولتی؛
- کارشناس امور ثبتی و سردفتر دفاتر ثبت و اسناد؛
- پرداختن به امور مربوط به وکالت و مشاوره حقوقی از طریق پروانه وکالت؛
- پرداختن به امر قضاوت.

۵- طول دوره و شکل نظام

طول دوره کارشناسی ارشد این رشته، مطابق آیین نامه های آموزشی حداکثر سه سال پیاپی (شش نیمسال) و شکل آن به صورت ترمی - واحدی به دو صورت حضوری و مجازی خواهد بود. هر واحد نظری معادل ۱۶ ساعت در نظر گرفته می شود.

۶- تعداد و نوع واحدها

تعداد واحدهای درسی مقطع کارشناسی ارشد الهیات و معارف اسلامی - فقه و مبانی حقوق اسلامی، ۳۲ واحد است که شامل: ۲۲ واحد دروس اصلی و ۴ واحد دروس اختیاری و ۶ واحد پایان نامه مطابق جدول شماره ۲ و ۳ است.

ردیف	نوع درس	تعداد واحد
۱	اصلی	۲۲
۲	اختیاری*	۴
۳	پایان نامه	۶
	جمع کل	۳۲

* دانشجویان ملزم به گذراندن ۴ واحد از جدول دروس اختیاری هستند.

پذیرفته‌شدگان دارای مدرک کارشناسی رشته‌های غیر از رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی و رشته‌ها یا گرایش‌های مشابه آن، ملزم به گذراندن حداکثر ۶ واحد کمبود (جبرانی) از دروس کارشناسی فقه و مبانی حقوق اسلامی مطابق جدول شماره ۱ با صلاح‌دید گروه آموزشی هستند:

ردیف	نوع درس	تعداد واحد
۱	کمبود (جبرانی)	۶

۷- شرایط پذیرش دانشجو:

مطابق ضوابط و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

فصل دوم

جداول دروس

جدول: دروس کمبود (جبرانی) * رشته: الهیات و معارف اسلامی - فقه و مبانی حقوق اسلامی

در مقطع: کارشناسی ارشد

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعات		
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع
۱	مبانی اصول فقه	۲	---	۲	۳۲	---	۳۲
۲	فقه عبادی	۲	---	۲	۳۲	---	۳۲
۳	حقوق جزای عمومی اسلام	۲	---	۲	۳۲	---	۳۲
۴	احوال شخصیه	۲	---	۲	۳۲	---	۳۲
	جمع کل	۸	---	۸	۱۲۸	---	۱۲۸

* دانشجویان با مدرک کارشناسی غیر مرتبط با رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی، می بایست

حداکثر ۶ واحد از جدول دروس کمبود را بگذارند.

